

POKORNÁ, ANDREA; DVOŘÁKOVÁ HELENA.
OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ V KONTEXTU
JUDIKATURY SOUDNÍHO DVORA EU,
VÝKLADOVÝCH POKYNŮ A STANOVISEK

JAKUB KLODWIG¹

POKORNÁ, Andrea; DVOŘÁKOVÁ, Helena. Ochrana osobních údajů v kontextu judikatury Soudního dvora EU, výkladových pokynů a stanovisek. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 352 s. ISBN 978-80-7598-309-1.

Na přebalu a v úvodu² autorky avizují, že je kniha určena zejména pro soudce, justiční čekatele a asistenty soudců a jejím účelem je „poskytnout rukověť pro výklad čerpající z dostupných odborných zdrojů a zejména judikatury Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva“. Po detailním prostudování knihy, lze konstatovat, že tento cíl se autorkám naplnit podařilo, jelikož kniha skutečně podává celkový přehled problematiky ochrany osobních údajů. Stručný výklad předmětných článků autorky obohacují o rozhodovací praxi výše zmíněných soudů, stanovisek WP 29,³ a také souvisejících ustanovení Hlavy II. Zákona o zpracování osobních

¹ Mgr. Jakub Klodwig, doktorand na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, e-mail: 434044@mail.muni.cz.

² Viz str. XVIII knihy.

³ Pracovní skupina zřízená podle čl. 29 směrnice 95/46/EC byl nezávislý subjekt, zřízený za účelem výkladu předmětné směrnice a koordinace spolupráce mezi jednotlivými členskými dozorovými úřady pro ochranu osobních údajů. Od účinnosti Obecného nařízení byla tato skupina nahrazena Evropským sborem pro ochranu osobních údajů (EDPB).

údajů⁴, což čtenářům umožňuje propojit jednotlivé poznatky a porozumět tak problematice v souvislostech. Obsah knihy chronologicky následuje posloupnost Obecného nařízení⁵, ačkoliv její struktura přímo nekopíruje systematicku Obecného nařízení, ale člení se samostatně na sedm částí, desítky kapitol a řadu dalších dílčích celků.

Knihy začíná krátkým úvodním slovem, ve kterém autorky shrnují svoji motivaci k jejímu napsání a děkují svým podporovatelům. První dojem ovšem částečně kazí nesprávné použití pojmů „*data*“ a „*informace*“,⁶ hned na druhé straně úvodního textu.⁷ Samotný výklad je psán čtivě, kdy jsou kapitoly zahajovány obecným výkladem dané problematiky, a následně je čtenáři vysvětlen význam pojednávané regulace v daných paragrafech či jednotlivých odstavcích. Kniha je tedy vhodná spíše pro začátečníky a právníky, kteří mají pouze základní znalost práva ochrany osobních údajů, nebo kteří potřebují konkrétní ustanovení vysvětlit. Avšak pro svoji spíše obecnou povahu a občasnou absenci detailů či hlubších souvislostí bude kniha méně užitečná pro čtenáře, kteří se na právo ochrany osobních údajů specializují. Tyto drobné výkladové neúplnosti, lze demonstrovat například na výkladu přímého marketingu na str. 87, kde je pouze stručně deklarováno, že mezi zpracování nezbytné pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy nepatří přímý marketing, aniž by bylo odkázáno na zásadní úpravu této problematiky v § 89 odst. 3 Zákona o elektronických komunikacích⁸, nebo na str. 56, kde text opisuje charakter performativní normy, aniž by byl pojem „*performativní norma*“ jedinkrát v textu použit. Autorky tak pravděpodobně upřednostnily dynamický a stručný výklad, před jeho komplexností. V těchto případech by však bylo doporučitelné použít doplňující výklad formou poznámky pod čarou, nebo alespoň

⁴ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

⁶ Srov. POLČÁK, Radim. Informace a data v právu. *Revue pro právo a technologie*. [Online]. 2016, č. 13, s. 77 a násl. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/4946>

⁷ Viz str. XVIII knihy.

⁸ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.

odkázat na část knihy, která danou problematiku více rozvíjí. Proto je škoda, pokud je na například str. 90, zabývající se výjimkami uvedeno, že: „*Nařízení v případě těchto dvou právních titulů umožňuje členským státům, aby v právním základu stanovily konkrétní ustanovení pro přizpůsobení uplatňování pravidel tohoto nařízení*“, ale již absentuje odkaz nebo alespoň zmínka o § 5 Zákona o zpracování osobních údajů, který takové přizpůsobení (výjimku pro český právní řád) obsahuje.

Je ovšem nutné vyzdvihnout práci autorek s judikaturou, jejíž souhrn se objevuje zpravidla v závěru kapitol, nebo také jako samostatná kapitola v případě, že je judikatura k určitému tématu rozsáhlá. V takovém případě je kapitola dále podrobněji rozčleněna v závislosti na zpracované problematice.⁹ Jednotlivé rozsudky jsou vždy věcně popsány, následně je shrnuta i jejich právní kvalifikace a závěry soudu. Autorky tímto způsobem přehledně zpracovávají nejdůležitější rozsudky, které ovlivnily výklad právní úpravy, a jejichž dohledávání a interpretace by byla pro čtenáře nesnadná a časově náročná. Ocenit lze, že pokud jsou některá rozhodnutí významná pro více právních otázek, a tedy se rozhodnutí objevují opakovaně, pak jsou vždy akcentovány jiné pasáže a pouze skutečnosti, které jsou relevantní v dané záležitosti. Nejinak je tomu v první části knihy, zabývající se základním vymezením zpracování osobních údajů. Zde je judikatura Soudního dvora EU zpracována do samostatné kapitoly, v níž jsou rozebrány rozsudky zabývající se pojmem zpracování osobních údajů, věcné nebo také místní příslušnosti, což jsou témata, o nichž pojednávaly první dvě kapitoly.

Druhá část knihy pojednává o zásadách zpracování osobních údajů, kdy je každé zásadě věnována jedna nedlouhá kapitola. Vzhledem k rozebírané materii se pochopitelně jedná spíše o obecnější část výkladu, který by místy bylo vhodné obohatit o konkrétní příklady, které by čtenáři lépe demonstrovaly užití zásad v praxi. Třetí část knihy, nazvaná „*Právní tituly zpracování jako projev zásady zákonnosti*“ je naopak zpracovaná poměrně podrobně, a to zejména kapitoly dvě a pět, zabývající se souhlasem a plněním právní povinnosti nebo úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při vý-

⁹ Viz např. část první, kapitola III., nebo část čtvrtá, kapitola X. knihy.

konu veřejné moci. V tomto kontextu je tak pouze škoda, že se autorky spokojily pouze se stanovisky WP 29 a ve větší míře nezohlednily odbornou literaturu.¹⁰ Větší rozsah kapitol však odhalil dílčí nekonzistentnost, když například na str. 122 je pouze konstatováno, že existuje dvojitý výklad čl. 6 odst. 1 písm. f)¹¹, aniž by autorky vyjádřily vlastní argumentaci nebo alespoň názor, ke kterému výkladu se přiklánějí, zatímco na str. 150 se autorky danou problematikou znovu zabývají a tentokrát své stanovisko vyjadřují. Pokud se tedy autorky zabývají jedním problémem na více místech, bylo by vhodné jasně uvádět v obou případech stejné stanovisko, nebo alespoň odkazovat na pasáž, kde je problematika rozebírána podrobněji.

Čtvrtá část, zabývající se právy subjektů údajů, je hned po předchozí části druhou nejrozsáhlejší. Zejména v této části lze pozitivně hodnotit, že autorky nezapomínají současnou právní úpravu porovnávat s předcházející právní úpravou obsaženou ve Směrnici o ochraně osobních údajů¹² a Zákoně o ochraně osobních údajů¹³. Zajímavé a bezesporu přínosné je také mezinárodní srovnání právní úpravy, jaké lze nalézt na str. 137, kde je komparována právní úprava zpracování osobních údajů orgány veřejné správy v irském, britském a německém právním řádu. Na část zabývající se právy subjektů údajů navazuje, shodně jako je tomu v Obecném nařízení, část zabývající se povinnostmi správce a zpracovatele. Ta kromě obecných povinností¹⁴, které jsou shrnuty v první kapitole rozebírá samostatně povinnost posouzení vlivu na ochranu osobních údajů a předchozí konzultace, povinnosti související se zabezpečením zpracování, problematiku kodexů

¹⁰ Např. POLČÁK, Radim, Matěj MYŠKA, Petr HOSTAŠ, František KASL, Tereza KYSELOVSKÁ, Tomáš LECHNER, Pavel LOUTOCKÝ, Jakub MÍŠEK, Jan TOMÍŠEK, Václav STUPKA a Miroslav URČIČAŘ. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 656 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7598-045-8; BORGERIUS, Frederik Zuiderveen. *Consent to Behavioural Targeting in European Law - What are the Policy Implications of Insights from Behavioural Economics?* 27. července 2013. NY: Social Science research Network; MÍŠEK, Jakub. Souhlas se zpracováním osobních údajů za časů Internetu. *Revue pro právo a technologie*. 2014, roč. 5, č. 9, s. 3–74. ISSN 1805-2797.

¹¹ Výkladová nejasnost se týká možnosti užití oprávněného zájmu orgány veřejné moci.

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

¹³ Zákon č. 101/2000 Sb., Zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

¹⁴ V souladu s členěním Obecného nařízení se jedná o povinnosti stanovené v čl. 24 až 31.

chování a osvědčení, a také roli pověřence pro ochranu osobních údajů. Právě posledně zmíněná kapitola se však jeví jako příliš stručná, když se autorky pouze povrchně na pěti stranách rozepisují o právech a povinnostech pověřence pro ochranu osobních údajů, aniž by věnovaly pozornost například rozdílům v postavení interních a externích pověřenců pro ochranu osobních údajů nebo problematice ukončení pracovního poměru interního pověřence.

V šesté části knihy se autorky zabývají zvláštními režimy, poskytujícími vyšší úroveň ochrany, mezi které patří zvláštní podmínky pro udělení souhlasu dítěte a zpracování zvláštních kategorií osobních údajů podle čl. 9 Obecného nařízení. Zde jsou rozebrány zejména specifika těchto režimů zpracování osobních údajů, výjimky vyplývající ze samotného Obecného nařízení, a také výjimky, které do českého právního řádu přidal Zákon o zpracování osobních údajů. Knihu pak uzavírá část sedmá, která pojednává o specifických režimech ochrany osobních údajů, které jsou vyjmenovány v kapitole IX. Obecného nařízení, mezi které patří například zpracování osobních údajů formou zveřejnění v úředních dokumentech, zpracování osobních údajů v souvislosti se zaměstnáním, zpracování identifikačních čísel nebo zpracování osobních údajů církvemi a náboženskými sdruženími. Zvláštní prostor zde dostává také zpracování osobních údajů pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely dle čl. 89 Obecného nařízení.

Knihy tedy kromě problematiky předávání osobních údajů do třetích zemí nebo mezinárodním organizacím, institucionálního nastavení a sankcionování pokrývá téměř celý rozsah Obecného nařízení, a podává tak přehledný a ucelený výklad velké části právní úpravy ochrany osobních údajů v českém právním řádu. K přednostem této publikace patří bezesporu přehledná struktura, která z velké části kopíruje systematiku Obecného nařízení, srozumitelná forma výkladu a také kvalitně zpracovaná judikatura, která výklad vhodně doplňuje. Vytknout je však třeba absenci některých odkazů na související právní úpravu a přílišnou strohost výkladu, který se tak hodí spíše pro méně zkušené čtenáře. Obecně se však jedná o poměrně

kvalitní publikaci, která poskytuje dobrý vhled do práva ochrany osobních údajů v českém právním prostředí.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).
